

1975 AUG 10

NÉPSZABADSÁG

902.6

13

MÚZEUMOK ÓBUDÁN

244

3 Budapest elődje

Ki nem képzelte magát közületek a múltba? Ki nem volt Rákóczi kuruca, Hunyadi Mátyás katonája, Attila hun vitéze?

Ki nem látogatna el szívesen egy városba, amely arról mesél, arról tanúskodik: hogyan éltek a még régebbi idők emberei? Még hozzá annak a kornak valóságos világvárosában, ahol ötvenezer ember lakott... A híres Traianus császár helytartója is itt székel.

Kövessük ezen a városnéző úton a kőbe mélyedt barázdát, amelyet a római idők szekerei mélyítettek ki. Egy-egy várossal ismerkedve mindig a városközpontot keressük meg legelőbb. Így tudunk a legkönnyebben tájékozódni.

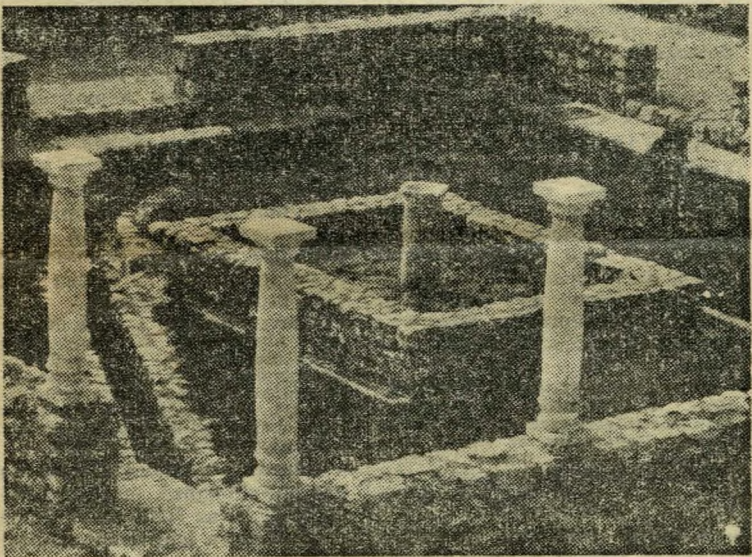
Az első Duna-parti nagyvárosban álljunk meg a fórumon, ahol a közélet zajlott, ahol az állam-

meglevő épületeket figyelembe venniük, pusztá, szabad területen alakultak az új városok.

Még a komfortot tekintve is állják az összehasonlítást évszázadunk városaival. Ma gyakran használjuk ezt a szót: közművezetés. Az aquincumiak is ismerték a vízellátást, a csatornázást. A kőlapokkal burkolt utcákon felfedezhetők a csatornák lefolyóní-lásai. A vízvezetékeket bevezették a magánházakba is. Még vízdíjat is fizettek, lakásonként mérték az elfogyasztott mennyiséget.

Vagyis közművesítették. Ismerünk egy másik szót is, mostanában gyakran szerepel. Környezetvédelem.

Aquincumban nem volt helye a levegőt szennyezőknek, a személtelőknek. Azokat a mestereket,

Az ifjúsági egyesület székházának oszlopokkal díszített belső udvara szökőkúttal (III. század).

vallás szentélye és a törvényház magasodott.

Utcák nyílnak innen, kézművesek boltjaival — valóságos korzók —, vásárcsarnokok, papi tésztületek székházával.

A romokból is könnyű kiolvasni az egykori rendezettséget. Aquincum nem csupán nagy, de megtervezett város is volt. Külön érdekessége, hogy voltaképp két városból állott. A katonai tábor a mai Flórián tér környékén épült meg. Mi a polgárok városában sétálgatunk, idekinn a Szentendrei úton.

A polgári Aquincum is a katonaságnak köszönheti létezését.

Pannónia sok katonát tartott: Aquincumból — a katonákat kiszolgáló személyzetnek köszönhető — nagyváros lett.

Aki közületek lakótelepen él, meglepőde tapasztalja, hogy a rendezett mértani vonalak uralták a rómaiak városát is. Az utcák nyílegyenesek, általában merőlegesek egymásra. Nyilván azért, mert a tervezők éppúgy dolgozhattak, mint a lakótelepek megálmodói. Nem kellett már

akik egészségre ártalmas anyagokkal dolgoztak — mint például a cserzők —, vagy akik tűzveszélyes munkát folytattak — mint a fazekasok —, csak a város szélén telepedhettek meg.

A város határain túl építették ki a temetőiket is; a sírok hosszan kísérték a távolsági utakat.

Ismerték ezt a fogalmat: városrendezés. Tudták, hogy a szép épületek csak megfelelő környezetben érvényesülnek.

Gondoljuk végig mindezt a fórumon, ahol megálltunk szíppantani Pannónia nagyvárosának levégőjéből. Alighanem ti is érzitek: nem véletlenül települtek ide a rómaiak. Hiszen már a kelták itt kerestek otthont maguknak, még a rómaiak előtt. És Árpád magyarjai is itt vetették meg a mai Budapest alapjait.

Csend honol a fórumon. Kereskedők, kézművesek, hivatalnokok nem mozdulnak. Üres a vásárcsarnok is. Az amfiteátrumban sem csattog a gladiátorok fegyvere.

Az időgép visszarepít bennünket a kétmillió nagyvárosba.

KÓSA CSABA